

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Φθάσαντες ἐν νηστεία, προσευχῇ καί κατανύξει τήν λαμπροφόρον καί πανέορτον ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Πάσχα, ὑμνοῦμεν καί δοξάζομεν τήν κοσμοσωτήριον Ἐγερσιν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία σηματοδοτεῖ τήν περιφανῆ νίκην τῆς ζωῆς ἐπί τοῦ θανάτου, καινοποιεῖ τήν κτίσιν πᾶσαν καί διανοίγει εἰς τόν ἄνθρωπον τήν ὁδόν τῆς θεώσεως κατὰ χάριν. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διασώζει τήν πασχάλιον ἐμπειρίαν εἰς τήν λειτουργικὴν ζωὴν, εἰς τοὺς ἄθλους τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύρων τῆς πίστεως, εἰς τήν ἐσχατολογικὴν ὁρμὴν τοῦ μοναχισμοῦ, εἰς τήν ἐξαγγελίαν τοῦ Εὐαγγελίου «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς», εἰς τήν θεολογίαν καί τήν δοξολογικὴν τέχνην, εἰς τήν καλὴν μαρτυρίαν τῶν πιστῶν ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τόν πολιτισμὸν τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλληλεγγύης, εἰς τήν ἀμετακίνητον βεβαιότητα ὅτι τό κακόν δέν ἔχει τόν τελευταῖον λόγον ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου βιοῦται ὡς χριστοδώρητος ἐλευθερία, ἡ ὁποία ἐμπνέει, τροφοδοτεῖ καί ἐνισχύει τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, τόν ἀγῶνα τόν καλόν δι' «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα»¹, ὑπενθυμιζουσα εἰς πάντας ἡμᾶς ὅτι ἡ πορεία πρὸς τήν Ἀνάστασιν εἶναι ἀδιαρρήκτως συνδεδεμένη μὲ τόν Σταυρόν. Ἡ σταυροαναστάσιμος εὐφροσύνη ἔσωζε τόν λαόν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ταυτίσεις μὲ τό πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου, καί ἐν ταύτῳ τόν προεφύλαττεν ἀπὸ τήν ἄγονον κλειστότητα καί μίαν πνευματικότητα ἀνευ δυναμισμού καί ἐλπιδοφόρου πνοῆς. Ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν, ἐν Χριστῷ σταυρωθέντι καί ἀναστάντι δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, ἀκυρώνει καί σήμερον ὅλα τὰ ἀνοίκεια ἀφηγήματα περὶ τοῦ χριστιανικοῦ ἥθους ὡς «ἠθικῆς τῶν ἀδυνάτων», τῆς δῆθεν ἐκπροσωπομένης ὑπὸ τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς συγχωρητικότητος, τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης, τοῦ ἀσκητισμοῦ, τοῦ Κυριακοῦ «ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ»² καί ἄλλων ἀρχῶν καί στάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς ταυτότητός μας. Οὐδέν ἀναληθέστερον αὐτῆς τῆς προσεγγίσεως τοῦ ἥθους τῆς Χριστιανοσύνης, τῆς «οὐ ζητούσης τὰ ἑαυτῆς» θυσιαστικῆς ἀγάπης, τῆς συνυφασμένης μὲ γενναιότητα, θάρρος καί ὑπαρκτικὴν αὐθεντικότητα. Τό Πάσχα εἶναι ὕμνος εἰς αὐτὴν τήν ἐλευθερίαν, τήν «δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην»³ πίστιν, ἡ ὁποία δέν εἶναι ἰδικόν μας κατόρθωμα, ἀλλὰ χάρις καί ἄνωθεν δωρεά καί βιοῦται εἰς τὰ ἅγια μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καί εἰς τό «μυστήριον» τῆς διακονίας τοῦ πλησίον. Ὅντως, «ἡ εἰς Θεὸν ἀγάπη, τοῦ εἰς ἄνθρωπον μίσους παντελῶς οὐκ ἀνέχεται»⁴.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τό «ἄλας τῆς γῆς», τό «φῶς τοῦ κόσμου», ἡ πόλις, «ἡ ἐπάνω ὄρους κειμένη», ὁ λύχνος, ὁ «ἐπὶ τὴν λυχνίαν»⁵, δίδει ἐμπράκτως ἐν τῷ κόσμῳ ἐνώπιον τῶν σημείων τῶν καιρῶν τήν μαρτυρίαν περὶ τῆς

¹ Φιλιπ. δ' 8.

² Ματθ. ε', 39.

³ Γαλ. ε', 6.

⁴ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, *Κεφάλαια περὶ ἀγάπης*, PG 90, 964.

⁵ Ματθ. ε', 13-15.

ἐλθούσης χάριτος καί «τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος»⁶. Ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως ἡγεῖ σήμερον ὡς Εὐαγγέλιον εἰρήνης, καταλλαγῆς καί δικαιοσύνης. Ὁ πόλεμος, τό μῖσος καί ἡ ἀδικία ἀντιστρατεύονται τὰς θεμελιώδεις χριστιανικὰς ἀρχάς, διὰ τὴν πραγμάτωσιν καί ἐδραίωσιν τῶν ὁποίων προσεύχεται καί ἐργάζεται καθ' ἡμέραν ὁ λαός τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως, δεόμεθα τοῦ Κυρίου ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς πολεμικῆς βίας, τῶν ὀρφανῶν, τῶν θρηνοῦσῶν τὰ τέκνα τῶν μπτέρων, ὑπὲρ πάντων ὅσων φέρουν εἰς τὸ σῶμα καί τὴν ψυχὴν τῶν τὰ ἐνεργήματα τῆς ἀνθρωπίνης σκληρότητος καί ἀναλγησίας. Τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» εἶναι ἄρνησις καί καταδίκη τῆς βίας καί τοῦ φόβου καί πρόσκλησις εἰς βίον εἰρηνικόν. Ὁ πόλεμος παράγει ὄδυρμόν καί θάνατον· ἡ Ἀνάστασις νικᾷ τὸν θάνατον καί χαρίζεται ἀφθαρσίαν.

Ἐνώπιον τῶν καθημερινῶν εἰκόνων τῆς βαρβαρότητος τοῦ πολέμου, ἡ Ἐκκλησία διακηρύσσει γεγονυῖα τῇ φωνῇ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου τοῦ κάθε συγκεκριμένου ἀνθρώπου ὅπου γῆς, καί τό χρέος τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ τῆς, καί καλεῖ ὅπως «γνωρίσωμεν ἡμῶν τὸ ἀξίωμα, τιμήσωμεν τὸ ἀρχέτυπον, γνῶμεν τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν καί ὑπὲρ τίνος Χριστὸς ἀπέθανε»⁷. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀποκατάστασις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν προαιώνιον κλίσιν του. Ὡς «ἀπαρχὴ ἄλλης βιοτῆς αἰωνίου» θεραπεύει τὰς ἀλλοτριωτικὰς σχέσεις καί ἐγκαθιδρύει τὴν εἰρήνην «τὴν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν»⁸, ἡ ὁποία ἐμπερικλείει τὴν ἐγκόσμιον καταλλαγὴν καί εἰρήνευσιν.

Θεοκινήτως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν συμπλήρωσιν δεκαετίας ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς ὁποίας τιμῶμεν ἐφέτος, ὑπεγράμμισε τὸ καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας «νά ἐπικροτῇ πᾶν ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ πράγματι τὴν εἰρήνην (Ρωμ. ιδ', 9) καί ἀνοίγει τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀδελφοσύνην, τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν καί τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην μεταξύ ὅλων τῶν τέκνων τοῦ ἐνός οὐρανοῦ Πατρός, ὡς καί μεταξύ ὅλων τῶν λαῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐνιαίαν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν»⁹.

Τὸ Ἅγιον Πάσχα εἶναι ὀλόκληρος ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς μας, ὁ πυρὴν τῆς εὐσεβείας μας. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι καί ἡ ἰδική μας Ἀνάστασις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προτύπωσις δέ καί πρόγευσις τῆς «κοινῆς τῶν ἀνθρώπων ἀναστάσεως» καί τῆς ἀνακαινίσεως ὀλοκλήρου τῆς δημιουργίας. Κατρυγασμένοι ὑπὸ τοῦ ὑπερλάμπρου φωτός τοῦ προσώπου τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ καί δοξάζοντες ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς πνευματικαῖς τὸ ὑπεράγιον ὄνομα Αὐτοῦ, τοῦ Ἄρχοντος τῆς εἰρήνης, τοῦ ὄντος μεθ' ἡμῶν «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»¹⁰, εὐχόμεθα «Καλὴν Ἀνάστασιν», πλήρη θείων δωρημάτων ὀλόκληρον τὴν πασχάλιον περίοδον καί πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν, ἀναφωνοῦντες τὸ κοσμοχαρμόσυνον «Χριστὸς Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Κύριος!»

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βκς'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθίτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

⁶ Α' Πέτρ. γ', 15.

⁷ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Λόγος Α', *Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδύτητα*, PG 35, 397.

⁸ Φιλίπ. δ', 7.

⁹ Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, Γ', 5.

¹⁰ Ματθ. κν', 20.